

[Formanden.]

godt forhold mellem befolkning og forsvar. Han medvirkede i forberedelsen af forsvarsordningen af 1955, og hans indsats i forsvarslovgivningens gennemførelse gjorde det naturligt, at han i 1962 afløste Poul Hansen (Kalundborg) som forsvarsminister.

Hans ledelse af forsvarsministeriet gennem 6 år prægedes af fasthed og stor saglig indsigt, grundet på erfaringer fra hans tidligere nære samarbejde med medarbejdere ved forsvaret. Han gjorde en stor indsats for at forbedre de værnepligtiges forhold og dermed klimaet i forsvaret.

Victor Grams rolige og stilfærdige personlighed vandt ham venner i alle kredse her i tinget, og hans død vil være et stort tab for hans nærmeste arbejdsfæller og hans familie. Vi vil alle ære hans minde.

(Medlemmerne påhørte stående formandens mindeord).

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler indenrigsministeren, at han i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 3, i dag ønsker at give tinget en redegørelse vedrørende de civile værnepligtiges forhold.

Uden for dagsordenen giver jeg ordet til indenrigsministeren, for at han kan give tinget den nu anmeldte redegørelse.

Indenrigsministeren (Poul Sørensen): I går eftermiddags blev jeg af cheferne for indenrigsministeriets 3 lejre for civile værnepligtige underrettet om, at størstedelen af de værnepligtige, der gør tjeneste i disse lejre, i dag vil foretage en ulovlig arbejdsnedlæggelse.

Der har i den senere tid været andre ulovlige arbejdsnedlæggelser i lejrene. Den 14. november sidste år var der således en arbejdsnedlæggelse i lejren i Kompedal, og den 18. december var der arbejdsnedlæggelse i alle 3 lejre. Den 3. februar i år nedlagde størstedelen af de værnepligtige i Kompedallejren arbejdet, og det er ikke senere blevet genoptaget.

På denne baggrund og på baggrund af de andre uroligheder, som i den senere tid er

forekommet i lejrene, og som har været omtalt i dagspressen, har jeg fundet anledning til at give det høje ting en redegørelse.

Jeg har, siden jeg overtog administrationen af loven om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde, lagt vægt på, at samfundet giver det mindretal af befolkningen, for hvem aftjening af værnepligten i forsvaret ville være en alvorlig samvittighedsbelastning, en rimelig behandling. Denne indstilling har ført til, at jeg for snart et år siden foranledigede, at der blev ændret praksis, for så vidt angår betingelserne for at blive fritaget for militærtjeneste, således at en tilstrækkelig dyb etisk overbevisning af politisk karakter — i modsætning til tidligere — nu accepteres som fritagelsesgrund.

Jeg har endvidere gennemført den ændring af praksis, at ingen værnepligtig mod sin vilje kommer til at gøre tjeneste i civilforsvaret. Værnepligtige, der indkaldes til civilforsvarstjeneste, bliver, såfremt de ansøger derom, fritaget for denne tjeneste mod at blive overført til civilt arbejde. Jeg understreger, at denne praksis er indført, uanset at civilforsvaret alene varetager humanitære opgaver.

Ministeriet tilstræber endvidere, at vilkårene for de civile værnepligtige under aftjening af deres værnepligt gøres tilfredsstillende. Dette gælder ikke mindst de arbejdsopgaver, som de værnepligtige beskæftiges med, medens de er indkaldt. I mange år var de værnepligtige praktisk talt udelukkende beskæftiget med skovarbejde. I 1963 begyndte man at give de værnepligtige andre arbejdsopgaver, der blev udført uden for lejrene. Antallet af arbejdspladser uden for lejrene var ved udgangen af 1968 ca. 80. I løbet af den sidste halvanden måned er tallet steget med ca. 30, således at der nu er i alt ca. 110 arbejdspladser uden for lejrene.

Arbejdet uden for lejrene udføres på sociale institutioner, museer, teatre o. lign. En af ministeriets lejrchefer har siden den 1. januar i år udelukkende været beskæftiget med at etablere nye arbejdspladser uden for lejrene og med at forbedre vilkårene på de allerede eksisterende arbejdspladser. Forudsætningen for, at en civil værnepligtig kan beskæftiges på en bestemt arbejdsplads, er, at der ikke derved sker en forringelse af be-